

Секция: Финансы, деньги и кредит, страхование и биржевое дело

Шпильовий Богдан Вікторович

старший викладач кафедри економіки, фінансів, обліку і аудиту

ПВНЗ «Європейський університет»

м. Черкаси, Україна

ГРОШОВІ АГРЕГАТИ ЯК ФАКТОР ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВ

Забезпечення фінансової безпеки банківської діяльності є надзвичайно актуальною проблемою для будь-якої країни з розвинутим банківським сектором, особливо у часи фінансових криз та порушень економічної рівноваги. Події останніх часів в Україні стали тривожним сигналом – масове банкрутство банківських установ, вимушена націоналізація такої провідної банківської мережі, як «Приватбанк», активні протидії банківських установ поширенню паніки серед вкладників – всі ці фактори дають підставу робити невтішні висновки про повну вразливість банківської системи України фінансовим погрозам.

Як відомо, грошовий оборот будь-якої економічної системи забезпечується певною масою грошей, величина та структура якої є важливою характеристикою ефективності функціонування економіки країни, зокрема її системоутворюючих складових – реального та банківського секторів. Зміна грошової маси безпосередньо впливає на інтенсивність обороту грошей, на формування платоспроможного попиту, на кон'юнктуру ринків, а значить - на економічний розвиток [1].

У статистичній практиці для цілей аналізу і регулювання визначаються і використовуються п'ять грошових агрегатів: М0, М1, М2, М3, М4 (табл. 1).

Використання різних показників грошової маси дозволяє диференційовано підійти до аналізу стану грошового обігу. Зміна об'єму

грошової маси може бути результатом як зміни маси грошей в обігу, так і прискорення їх обороту. Швидкість обігу грошей – показник інтенсифікації руху грошей при функціонуванні їх в якості засобу обігу і засобу платежу.

Таблиця 1

Зміст грошових агрегатів

Назва агрегату	Зміст агрегату
Агрегат М0	Відображає масу готівки, яка перебуває поза банками, тобто на руках у фізичних осіб і в касах юридичних осіб. Готівкові гроші в касах банків у склад цього агрегату не входять.
Агрегат М1	Включає агрегат М0 + електронні гроші та вклади в банках, які можуть бути використані власниками негайно, без попередження банків – залишки коштів на поточних (карткових) рахунках і на ощадних рахунках до запитання.
Агрегат М2	Включає гроші в агрегаті М1 + кошти на строкових рахунках фізичних осіб та інвестиційних рахунках юридичних осіб, а також кошти на інших спеціальних рахунках.
Агрегат М3	Включає грошові засоби в агрегаті М2 + кошти на вкладах за трастовими операціями банків.
Агрегат М4	Це сума готівкових засобів, яка знаходиться в обігу, обсяг виданих банками кредитів, позики уряду.

В Україні, НБУ використовує, в основному, агрегати М0, М1, М2, спираючись на багаторічний досвід країн з розвинутим рівнем в економіці. Вітчизняні економісти приділяють величезну увагу аналізу структуризації і динамічності грошової маси щорічно в момент створення фінансової політики і формування цілей і завдань. Грошова маса в Україні розраховується НБУ за внутрішнім станом на перше число місяця.

При розрахунку грошової маси Національним банком України окремо виділяються та щоквартально обов'язково публікуються агрегати М0, М1 і М2. При цьому, крім грошового агрегату М2, НБУ окремо розраховує його похідний показник М2х – це так звана широка грошова маса, в індикатор крім грошового агрегату М2 включають депозити в іноземній валюті резидентів України, розміщених у діючих на території країни кредитних організаціях Агрегат М3 не має регуляторного значення, агрегат М4 в аналітичних цілях вважається відмінним показником для визначення рівня

інфляції. Дані про грошовий агрегат М4 є оперативним індикатором та публікуються у зведеннях НБУ в кінці кожного місяця [2].

Висока частка готівкових грошей в Україні свідчить про те, що в країні рівень тіньової економіки, а також інфляція і невизначеність щодо її динаміки високі. Існує так само недовіру населення до банківської системи так, що певна частина заощаджень не акумулюються в банках. Структура грошової маси нашої країни пояснюється на основі моделі управління готівкою Баумоля-Тобіна, згідно з якою населення має готівкових грошей на руках тим більше, чим вище витрати, пов'язані з відвідуванням банку, чим більше сума, яку людина запланував витратити протягом року, і чим менше відсоткова ставка за залишками на банківських рахунках.

Аналіз показників грошового агрегування в засвідчив недостатній рівень монетизації національного виробництва, високу питому вагу готівки, низький обсяг вищого грошового агрегату М3. Динаміка показників доводить, що в останні три роки суттєво знизився рівень довіри до банківської системи. Наведені індикатори дозволяють оцінити вплив монетарних інструментів на фінансову безпеку банківської системи. У подальших дослідженнях доцільно розглянути можливість їх застосування для оцінки фінансової безпеки окремих банківських установ.

Література

1. Чухно А.А. Природа сучасних грошей, кредиту та грошово-кредитної політики / Фінанси України. – 2007. – №1 – с. 3-16.
2. Основні монетарні параметри грошово-кредитного ринку України у червні 2007 року / Вісник НБУ. – Серпень 2007 – с. 71.